

EFFEKTRAPPORT 2023

Barn och unga från hela landet samlas för att spela, dansa och sjunga tillsammans. De deltar i läger och konserter, och hos oss får de en säker och meningsfull fritid som hjälper dem att växa som individer och förbereda sig för framtiden. Forskning visar att unga som spelar musik presterar bättre i skolan. Professor Fredrik Ulléns studier inom kognitiv neurovetenskap pekar på att "barn som aktivt spelar musik presterar väl i både språk och matematik, och även i tester av generell intelligens." Dessutom har forskning visat att musiklektioner har dubbelt så stor effekt på barns kognitiva utveckling jämfört med sportaktiviteter.

Musik är framför allt en källa till glädje! Inom psykiatrin används musik framgångsrikt för att lindra ångest och minska psykologisk stress. En finsk studie har visat att patienter som lyssnar på musik de gillar återhämtar sig snabbare efter en stroke, och att även deras kognitiva förmåga förbättras. Att sjunga eller spela ett instrument stimulerar också dopaminproduktionen, vilket stärker den psykiska hälsan. Musik och musicerande hjälper våra barn och unga att hantera de utmaningar och den stress som finns i dagens samhälle.

2023 var det första året med full verksamhet efter pandemin och RUM höll högt tempo. RUM blev som en av nio ungdomsorganisationer uttagen till Stiftelsen Gustaf V:s 90-årsfonds framtidsinkubator för ledarskapsfrågor "Ledarskapslabbet" där vi med nya metoder fick grotta ner oss i dagens och framtidens ledarskapsutmaningar inom civilsamhället. RUM fick många nya metoder, konkreta uppgifter, goda insikter och fördjupade kunskaper med sig in i det arbete med förbundets nya strategi som startade hösten 2023. I strategiarbetet involverades alla nivåer i organisationen och samverkansmöten hölls för att förankra vägen framåt mot nya mål.

RUM är av och för sina medlemmar, därför är förbundets viktigaste uppgift att säkerställa att ett medlemskap i RUM ger varje individ en RUM-känsla och identitet. Verksamheten ska vara rolig och utvecklande, så väl för den enskilde individen som den grupp som skapar verksamheten. Den mest regelbundna verksamheten sker i den lokala föreningen som stärks och inspireras av RUM:s distrikt. Alla medlemmar ska känna att de, om de vill, kan vara med och skapa verksamhet på alla nivåer i RUM, genom att exempelvis vara del av någon av föreningens, distriktets eller förbundets kommittéer, utbildningar, projekt, arrangemang eller kurser. RUM arbetar aktivt med att alla medlemmar förstår hur de kan påverka och att de har den kunskap de önskar för att vara en del av de beslutande möten som leder och utvecklar förbundet. Verksamheten skapas av och för medlemmarna med stöd från förbundet och anställd personal. I RUM:s verksamhet leder unga verksamheten för unga och vi utvecklas tillsammans i ett värdebaserat ledarskap som grundar sig i RUM:s värdegrund och vision.

Under 2021 blev RUM - Riksförbundet Unga Musikanter medlemmar i Giva Sverige och i och med det har vi behövt börja formera vår verksamhet in i ett arbetssätt kring förändringsteori och effektmål vilket RUM tidigare inte har använt. RUM har tidigare använt sig av andra mätmetoder för att utläsa resultat och planera verksamhet. Detta gör att även denna, vår tredje effektrapport, skevar i mätbarhet och målformuleringar då vi bestämt oss för att synka effektmätningen med den nya strategi som träder i kraft i januari 2025. I arbetet med att ta fram den nya strategin har vi parallellt arbetat med en förändringsteori som grund för strategin. ännu inte har en baslinje att utgå från eller mätsätt som vi är nöjda med över lång tid samt att vi behöver formulera om våra mål så att de utgår från de förändringsteorier vi arbetar med att ta fram för verksamheten. Eftersom vi vill att detta arbete är stringent och hör ihop kommer vår baslinje och vårt arbete med grunden för resultat och effektmätning inte vara i fullt bruk förrän strategin är antagen och klar. Fram till dess arbetar vi vidare med det material och underlag vi har utifrån dagens strategi när vi gör vår effektmätning.

Det här vill RUM uppnå

RUM - Riksförbundet Unga Musikanter är en ideell förening vars syfte är att med musiken som verktyg utveckla barn och unga till trygga, ansvarsfulla kulturutövare med ett starkt värdebaserat och demokratiskt ledarskap. RUM arbetar aktivt med att främja rätten till kultur för barn och unga, för att bidra till en hållbar

utveckling i samhället. RUM stärker samhällsutvecklingen genom att skapa bestående förändringar så att barn och ungas perspektiv bereds plats i kulturlivet.

Vision

RUM ska vara ett förbund där vinsten ligger i personlig, social och kreativ utveckling och som möjliggör möten för alla barn och unga, med musik och kultur som gemensam nämnare.

Målområden

Inkludera

Alla får möjlighet att, utifrån sina egna förutsättningar, delta i den gemenskap vi skapar med musik.

Växa

Genom upplevelser och möten växer vi i våra roller, både musikaliskt och som individer.

Inspirera

Med musik inspirerar vi till både tankar och engagemang.

Strategi

Förbundsstämman 2019 antog RUM:s 5-års strategi för åren 2020–2024.

RUM:s strategi består av fyra pelare: medlemskapet, verksamheten, kommunikation och politisk påverkan. Ingen av pelarna är överordnad någon annan när det kommer till strategisk vikt, utan de ska ses som fyra enheter som tillsammans skapar en helhet – en hel strategi.

I den här effektrapporten kommer vi begränsa oss till pelaren ”verksamhet” vilken utvärderas utifrån de tre målområdena på en grundläggande nivå.

RUM:s organisation

RUM är en barn- och ungdomsorganisation vars 21 000 medlemmar organiserar sig i 355 lokalföreningar i 25 distrikt som täcker hela Sverige och ett nationellt förbund. RUM är medlemmar av JM International som samlar barn- och ungdomsorganisationer som sysslar med musik världen över.

I RUM finns distrikt som samordnar föreningar inom ett geografiskt område. Distrikten kan till exempel arrangera olika aktiviteter och utbildningar för lokalföreningarna. RUM:s högsta beslutande organ är förbundsstämman som hålls i november varje år. Till förbundsstämman skickar distrikten ombud, som tar beslut om vad RUM ska göra. Förbundsstämman är det organ som utser RUM:s styrelse.

RUM har en kansliorganisation som jobbar för styrelsen att verkställa det som stämman beslutar. Kansliet leds av en generalsekreterare. Rikskansliet ligger i Stockholm och kontor finns även i Göteborg och Karlstad.

RUM hade under verksamhetsåret 2023 i medeltal 5 anställda. Alla anställda har personliga mål som sätts vid början av året. De anställda jobbar tillsammans med ideellt aktiva förtroendevalda i olika arbetsgrupper och projekt. Våra ideella genomför många obetalda arbetstimmar varje dag runt om i landet. Det är ungdomsledare, musikinstruktörer, styrelseledamöter och funktionärer som finns överallt i organisationen och är vår grundpelare. Styrelsen för RUM arbetar också helt ideellt och består av personer som är aktiva i organisationen och därför har värdefulla kunskaper och insikter.

Externa och finansiella resurser

RUM:s intäkter under 2023 var 9 737 678 kronor. Verksamheten finansieras främst via medlemsavgifter och statsbidrag. RUM:s förbundsstämma beslutar om medlemsavgiften för distrikten på nationell nivå och sedan beslutar varje förening själva om de vill ta in en medlemsavgift eller inte för sin verksamhet. Insamlade medel från privatpersoner, fonder, stiftelser och företag är också viktiga resurser för RUM.

VERKSAMHETSINTÄKTER 2023

Medlemsavgifter: 863 918

Gåvor: 16 285

Bidrag: 5 279 029

Verksamhetsintäkter netto: 2 855 178

Övriga intäkter: 723 268

SUMMA VERKSAMHETSINTÄKTER: 9 737 678

VERKSAMHETSKOSTANDER 2022

Ändamålskostnader: -7 439 266

Insamlingskostnader: -607 422

Administrationskostnader: -2 054 760

SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER: -10 101 448

Årets resultat: - 363 770 kr

Nätverk

RUM är verksamt i hela Sverige och är genom våra lokalföreningar del av det lokala civilsamhället vilket är en viktig resurs för att kunna påverka i frågor som rör barn och unga idag. RUM har många samarbeten och deltar i nätverk och samarbeten tillsammans med andra organisationer för att kunna komplettera varandra och bli starkare tillsammans.

RUM har samarbeten eller är medlemmar i följande nätverk och organisationer:

- Blåsmusikens dag
- Folkspel
- Fremia
- GIVA Sverige
- Ideell Arena
- Jeunesses musicales International – JM International
- Kulturskolerådet
- LSU – Sveriges ungdomsorganisationer
- NOD – Nationellt organ för dialog och samråd mellan Regeringen och det civila samhället
- NORBUSANG
- NoMu – Nordisk Orkestermusikunion
- Svensk blåsmusik
- SvUB – Sveriges Unga Blåsare

Så jobbar vi i RUM för att uppnå våra mål

Inkludera

Alla får möjlighet att, utifrån sina egna förutsättningar, delta i den gemenskap vi skapar med musik.

Vi har ett stöttande och lyssnande ledarskap. Vi använder och utvecklar ett inkluderande ledarskap som främjar gemenskap och respekt mellan barn, unga och vuxna. När vi möts är det högt i tak och vi pratar om hur vi bemöter varandra. Vi bygger en välkomnande och kreativ gemenskap genomsyrad av en positiv kultur som utgår från våra gemensamma värderingar.

Vi bygger en gemenskap som genomsyras av öppenhet och glädje som präglas av en välkomnande kultur utifrån våra gemensamma värderingar. Våra utbildningar, aktiviteter och vår kommunikation bidrar till att våra medlemmar är stolta över RUM och att de som ännu inte är medlemmar ser en välkomnande glädjefylld fritidsverksamhet som har en tydlig roll i dagens samhälle. En uppmuntrande och inkluderande attityd präglar organisationen vilket gör att alla känner sig hemma hos RUM. Med ett normkritiskt perspektiv synar vi vår egen verksamhet för att säkerställa att alla som delar våra värderingar ska uppleva verksamheten som både attraktiv och välkomnande.

Vi vet att musik förändrar liv och vill därför att fler får chansen att uppleva glädjen i musicerandet. Vi ska växa och skapar en välkomnande organisation genom att vi präglas av mångfald, både i vilka vi vänder oss till och är öppna för men också i att det finns en mångfald i sätten att bedriva verksamhet hos RUM.

I RUM är det enkelt och roligt att påverka. En demokratisk struktur är en självklar del i hur vi arbetar och vi främjar en rörelse där unga leder unga. Våra styrelser, på alla olika nivåer, ska vara platser där alla är välkomna och får utrymme att växa.

Växa

Genom upplevelser och möten växer vi i våra roller, både musikaliskt och som individer.

I alla våra aktiviteter upplever våra medlemmar en verksamhet som är så bra att de inte kan tänka sig något roligare, mer spännande eller mer utvecklande. Barnet och ungdomen är själv delaktig i att skapa den verksamheten och stöttas av ledare som känner sig trygga och förberedda.

Vi vill att alla barn och unga ska kunna vara med i RUM, oavsett bakgrund och förutsättningar. I vårt inkluderingsarbete visar vi omvärlden att RUM går från ord till handling och har barnens perspektiv i centrum. Genom vårt inkluderingsarbete erbjuder vi en meningsfull fritid till fler. Vi vill stärka barn och unga, och låta ännu fler ta plats i vår organisation och i föreningslivet.

Alla delar av organisationen har ett tydligt rekryteringsfokus samt målsättningar för sin tillväxt. Varje medlem och varje förening tar ett aktivt ansvar för att attrahera nya medlemmar och ledare. RUM:s distrikt och anställda stödjer lokalföreningarna i det på bästa sätt. Särskilda satsningar, på alla nivåer, görs för att nå nya målgrupper och täcka ”vita fläckar” på kartan.

Inspirera

Med musik inspirerar vi till både tankar och engagemang.

Över hela landet träffas barn och unga för att spela, dansa och sjunga tillsammans, de åker på läger och har konserter. Hos oss får de en trygghet och meningsfull fritid där de kan växa som individer och förbereda sig för livet. Forskning visar att barn och unga som musicerar klarar sig bättre i skolan. Forskning visar även att musiklektioner har dubbelt så stor effekt på barns kognitiva förmågor som sportaktiviteter har. Men främst är musik glädje!

Vi delar med oss av goda exempel, aktiviteter och metoder till varandra lokalt, regionalt, nationellt och globalt. Vi skapar mötesplatser där unga, ledare och föreningar kan utbyta idéer och erfarenheter. Internationellt drar vi nytta av den utveckling som sker i den globala ungdomsmusikrörelsen och visar upp det som RUM erbjuder.

Metoder för uppföljning, utvärdering och kontroll

Vi arbetar systematiskt med målstyrning, uppföljning och kontinuerligt lärande. RUM kontrollerar kontinuerligt att alla medel används effektivt och att vår verksamhet bidrar till personlig, social och kreativ utveckling och som möjliggör möten för alla barn och unga, med musik och kultur som gemensam nämnare.

. RUM arbetar att nå sin vision genom verksamhetsplanen. Verksamhetsplanen för 2023 byggde på de fyra fokusområdena i enlighet med strategin för 2020–2024.

Under 2024 kommer vi att fokusera på arbetet att ta fram en ny strategi för åren 2025 – 2031 därefter kommer vi kommer att arbeta med att koppla tydliga mål och indikatorer till den nya strategin för att tydligare visa hur vi fortsätter resan mot målen. Till varje område ska det finnas ett antal mätbara huvudmål och delmål med indikatorer, dessa täcker in hela verksamheten så vi kan följa upp det vi gör. När den nya strategin med vision och mål är klar planerar vi att fyra gånger om året följa upp verksamhetsplanen och sätta en tydlig prognos kring varje mål och delmål. Vi kommer även under strategiarbetet att arbeta fram vilka mätinstrument vi kommer att använda i det här arbetet.

Det här har RUM åstadkommit under 2023

Inkludera

Alla får möjlighet att, utifrån sina egna förutsättningar, delta i den gemenskap vi skapar med musik.

TÓNLEK

Tónlek är ett nordiskt utbyte som vartannat år går i Sverige och under 2023 var vi i Danmark. Med Tónlek vill vi skapa ett tätare samarbete och nätverk i Norden för att därigenom stärka möjligheterna för nordiska musiker och nordisk musik. Tanken är att främja, utveckla och fördjupa barns och ungas musikaliska kunskaper och därigenom få förståelse för den nordiska samhörigheten. Det ska ske i en kreativ och lekfull miljö där stråkspelande barn och unga deltar i hela den praktiska och konstnärliga processen, både inför och under lägret och kan växa som musiker och demokratiska individer. Ett läger av och med barn och unga. Under lägret kombinerar vi modern musikpedagogisk forskning, digital teknik och improvisation med traditionella uttryck inom konst- och folkmusik. En unik metod i Tónlek är tinget där unga själva är med och påverkar och skapar riktning på upplevelser och utbildning. I utvärderingar har vi sett att unga påtalar tingets vikt för att de ska känna sig sedda och lyssnade på. Det har även ökat deras känsla av att kunna påverka både under Tónlek och i sitt vardagsliv då de har fått med sig demokratiska verktyg hem de även kan använda i skolan eller i sitt lokalsamhälle. Både unga och deras vuxna har i utvärderingen lyft Tonleks unika förmåga att involvera unga med olika funktionsvariationer och NPF-diagnoser i lägret på ett sätt som stärkt och fått de unga att växa både som musiker och individer. Det lyfts fram att lägret präglas av trygghet och glädje där alla kan medverka efter egna förutsättningar.

Växa

Genom upplevelser och möten växer vi i våra roller, både musikaliskt och som individer.

RUM:s BLÅS- RESPEKTIVE STRÅKLANDSLAG

Sommarmånaderna 2023 fick ett 100-tal unga mellan 13 och 25 år möjlighet att växa som musiker och individer genom vår spetsutbildning för stråk- respektive blåsorkester genom deltagande i RUM:s Stråk- och Blåslandslag. Ungdomarna återkopplar att deltagandet har stärkt deras förmåga att spela i konstellationer som de inte är vana vid och att gemenskapen på lägren har betytt mycket för dem. Målsättningen är att skapa landets bästa amatörorkestrar för ungdomar och att genom dem inspirera det lokala orkesterlivet i hela landet, liksom att bevara och utveckla den svenska amatörorkestertraditionen. Repertoaren är utmanande och de ledare och instruktörer som är på plats är av högsta kvalitet. Under 2023 dirigerade Helge Haukås, dirigent och lärare i dirigering vid Grieg-akademien i Bergen RUM:s Blåslandslag. RUM:s Stråkländslag sker i samarbete med och förlagt till Musikkonservatoriet i Falun och dirigent var Daniel Frankel.

Under uppföljningen av 2023 års landslag har vi sett att våra unga utvecklat sin förmåga att musicera med personer de inte känner, de har fått vara med om att spela en för många av dem svårare reportrar samt spelat för en dirigent de inte känner utan endast känner till, vilket är viktiga komponenter om de vill satsa på en framtid som professionell orkestermusiker. Vidare har flertalet av dem lyft vikten av det sociala samspelet som kommer av att "tvingas" bo med okända under en period vilket både är tufft, roligt och inte minst utvecklande, flera har sagt att det lärt sig mer om sig själva under lägret.

SPETS och LedRUM– Ledarskapsutbildning

SPETS är RUM:s ledarskapsutbildning för ungdomar mellan 16 och 20 år. LedRUM är vår ledarskaps- och föreningsutbildning för aktiva på regional nivå. Utbildningarna ger de unga ledarna grunden till ett värdebaserat ledarskap där självkänedom och ett tryggt ledarskap är ledorden. Flera av deltagarna svarar att det har växt under utbildningen och att det handlar om att få se saker från flera perspektiv. Utvärderingar visar att utbildningen förändrar den unge, att det är värdefull gemenskap de upplever och att det är utvecklande och något som går att använda i RUM, i livet på lång sikt, i skolan eller på arbetsplatsen.

I utvärderingar från 2023 års utbildning ser vi resultat som på sikt kommer innebära starkare RUM-distrikt, detta då flera av deltagarna fått insikter i hur och varför de ska ta plats i sina styrelseuppdrag. Vidare lyfter flera deltagare den personliga utvecklingen både i ledarskap som i hur personen hanterar att arbeta i nya grupper.

Inspirera

Med musik inspirerar vi till både tankar och engagemang.

LEDARSKAPSLABBET

Under 2023 har RUM varit utvald som en av nio ungdomsorganisationer som fått analysera och fördjupa sig i sin organisations utmaningar med finansiell hjälp från Stiftelsen Gustaf V:s 90-årsfond. I arbetet har vi nått stora insikter om de utmaningar och möjligheter som det unga ideella engagemanget möter under 20-talet och vi har börjat arbetet med att konkretisera och integrera insikter i vårt ordinarie arbete särskilt i strategiprocessen. Under arbetet har vi använt metoden Design Thinking vilken är användarcentrerad och kreativ och vi har genomfört ett stort antal microstudier bland våra medlemmar om drivkraft och motiv för det ideella engagemanget.

POLITISK PÅVERKAN

När vi utvärderar vårt arbete med politisk påverkan kan vi se en förflyttning i samtalet kring ungas kulturutövande där vi är drivande för att få unga att ses som egna subjekt som kulturutövare. Vi önskar ta ännu större plats i det viktiga området kring ung kultur. Vi ser att resultaten snarare går åt andra hållet när det gäller dialogen om civilsamhällets och i förlängningen ungdomsorganisationernas roll i samhället. Där en ökad professionalisering i meningen att ”verka på den öppna marknaden” förväntas från makthavare. Vi ser även en stor tung lutning mot idrott och friluftsliv när det gäller statens finansiering av en meningsfull fritid för barn och unga. Störst effekt med att nå ut med våra frågor nådde vi under Folk och Kultur och i enskilda möten med relevanta makthavare.